

Melliflui doctoris beati Bernardi abbatis saluberrimus Liber meditationū: feliciter incipit.

Quomodo homo ad dei imaginē factus: p cognitionē interioris hoīs in memoriā: cognitionē et dilectionē dei valeat puenire: et ita ipse in deo ⁊ deus in eo requiescere: **Caplū. I.**

Multi multa sciunt: et seipsos ne sciunt: alios inpicūt: et semet ipsos deserunt: deus querunt p ista exteriora: deserētes interiora sua: quibus interior est deus: Idcirco ab exterioribus redeam ad interiora: et ab inferioribus ad superiora ascendā: vt possum cognoscere vnde venio: aut quo vado: quid sum ⁊ vnde sum: et ita p cognitionē mei valeam puenire ad cognitionem dei. Quāto nāq; in cognitione mei proficio: tāto ad cognitionē dei accedo. ¶ Secundum interiorē hominē tria in mente mea inuenio: p que deū recolo: conspicio ⁊ cōcupisco. Sunt aut hec tria: memoria: intelligentia: ⁊ voluntas siue amor. Per memoriā remisco: Per intelligentiā intueor. Per voluntatē ample

Libre meditationū.

cto. ¶ **Q**uā dei reminiscor in memoria mea eū
inuenio: et i ea de eo et i eo delector: sicut quod ipse
mihi donare dignatur. Intelligentia intue-
or quid sit ipse deus in seipso: quid in angelis
quid in sanctis quid in creaturis et quid in
hominibus. ¶ In seipso est incomprehensibilis
vel eternus: quia principium et finis. Principium
sine principio: finis sine fine. ¶ Ex me intelli-
go quod incomprehensibilis sit deus: quoniam meipsum
intelligere non possum quem ipse fecit. ¶ In an-
gelis est desiderabilis: quia in eū desiderat an-
geli prospicere. ¶ In sanctis est delectabilis: quia
in eo assidue felices letant. ¶ In creaturis est
admirabilis: quia omnia potenter creat: sapienter gu-
bernat et benigne dispensat. ¶ In hominibus est
amabilis: quia eorum deus est: et ipsi sunt propter
eum. Ipse enim in eis habitat tamquam in templo suo: et ipsi
sunt templum eius. Non dedignatur singulos neque uni-
uersos. Quisquis eius meminit eumque intelligit ac-
diligit: cum illo est. ¶ Diligere debemus eum:
quoniam ipse prior dilexit nos: et ad imaginem et similitu-
dinem suam nos plasmavit. Quod nulli alii creatu-
re donare voluit. Ad imaginem dei facti sumus:
sicut et ad intellectum et noticiam filii: per quem intelligimus
et cognoscimus patrem: et accessum habemus ad eum. Tā-
ta cognatio est inter nos et deum: et deus filius: et quod ipse imago
dei est: et nos ad imaginem eius facti sumus. Quā

beati bernardi.

cognitionē etiaꝫ ipsa similitudo testatur: qm̄ nō
solū ad imaginē s̄ etiaꝫ ad similitudinē eius facti
sum⁹. **O**portet itaq; id qđ ad imaginē p̄ditū
ē cū imagine puenire: et nō iuacū nomē ima
ginis participare. **R**epresentemus ergo in
nobis similitudinē in appetitu pacis: in amo
re caritatis: in intuitu veritatis. **T**eneamus
eū in memoria: portemus in consciētia: et ubi
q; presentē veneremur. **D**ens siq; dem nra
eioipso ei⁹ imago est: quo ei⁹ capax est: eiusq;
particeps esse potest. **N**on propterea eius
imago ē qz sui meminit mens: seq; itelligit ac
diligat: s̄ qz potest meminisse: itelligere ac di
ligere eū a quo est facta. **Q**uid em̄ facit sapia
ipsa facit. **N**ihil em̄ tā sile ē illi sūme sapie
q̄ mēs rationalis: que p̄ memoriā: itelligētā
ac voluntatē in illa trinitate ineffabili p̄sistit.
Cōsistere aut̄ in illa nō potest: nisi ei⁹ memi
nerit: eumq; intelli gat ac diligat. **D**emine
rit itaq; dei sui ad cuius imaginē facta est: eū
intelligat: diligat atq; colat cū q̄ sp̄ pōt esse be
ata. **B**eata siq; dē aīa apud quā deus requi
em̄ inuenit: et in cuius tabernaculo requiescit.
Beata em̄ q̄ dicere potest: **Q**ui creauit me
requirit in tabernaculo meo. **N**egare siqui
dem em̄ inueniē celi non poterit.

Bernardus in sermone nri qui deū in ex

Liber meditationū.

terioribus querim⁹: cū sit in nobis sal
tē per fidē: Et quō in mēte nostra ima
go diuine trinitatis reperiat scdm me
moriā: intelligentiā: et voluntatem;
quō etiā per ista patri et filio et spūi
sancto assimilemur: **Ca. II.**

Cir ergo nos deserimus: et in istis exte
rioribus deū querim⁹: qui apud nos est
si nos apud eū esse velimus: ¶ Reuera nobis
cum est et in nobis: sed adhuc per fidē: do
nec mereamur videre p speciem. ¶ Mouimus
inquit apłs chřistū habitare p fidē in cordib⁹
nr̃is: qz chřistus in fide: fides in mēte: mēs in
corde: cor in pectore. ¶ Per fidem recolo deū
creatorē: adoro redēptorē: expecto saluatorē.
¶ Credo videre in oib⁹ creatur⁹ hře ī meipso:
et qđ his omnibus ineffabil⁹ atq; iocūdi⁹ et
beatius est cognoscere in seipso. Patrē nanq;
et filiū cū sanctospū cognoscere vita eterna ē:
beatitudo pfecta: sūma voluptas. ¶ Oculis
nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor homis
ascēdit: quāta claritas: qnta su uitas: ⁊ quāta
iocūditas maneat nos in illa uisione: qñ deū
facie ad faciē videbim⁹: q est lux illuminatorū:
requies exercitatorū: patria redēptorū: vita vi

beati bernardi.

uentiū: corona vīcentiū. ¶ Ita in mēte mea
quādā imaginē illius sūme trinitatē reperio:
ad quā sūmā trinitatē recolendā: inspiciendā:
ac diligendā: vt eius recorder: in ea delecter: et
eā cōtempler: totū id qđ viuo debeo referre.

¶ Mens imago dei ē: in qua sūt h̄ tria: scz me-
moriam: intelligētia ⁊ volūtas. Memorie attri-
buim⁹ omne qđ scimus etiā si nō inde cogita-
mus. Intelligētie tribuim⁹ omne qđ verū co-
gitando inuenim⁹: qđ etiā memorie cōmēda-
mus. ¶ Per memoriā patri similes sumus:
p̄ intelligētiā filio: Spūs sancto nihil tā simile
in nobis est: sic volūtas vel amor: siue dilectio
que excellentior volūtate est. ¶ Dilectio donū
dei est: ita qđ nullū hoc dono dei excellentius
est. ¶ Dilectio nanq; q̄ ex deo est: deus est: et
pprie spūs sanctus dicitur: per quem cari-
tas dei diffusa est in cordib⁹ nr̄is: per quē tota
trinitas in nobis habitat.

¶ De miseria exterioris hoīs quātū
ad eius originē: cōceptionē: natiuita-
tē: mortē: et ante districtū iudicē pre-
sentationē. Ca. iii.

¶ Secundū exteriorē hoīem de parētibus
illis venio: q̄ me fecerūt an̄ dānatū q̄ na-
peccatores peccatōrē in peccato suo ge-

Libër meditationũ.

nuerũt: et de peccato nutrierũt. **D**iseri miferũ in hã lucis miserã induxerunt. **N**ihil ex eis habeo nisi miserã et peccatũ: et corruptibile corpus hoc qđ gesto. **A**d illos vero festino: qđ morte corpis hinc exierũt. **C**ũ eorũ sepulchra inspicio: nihil inuenio in eis nisi cinerem et vermẽ et fetorẽ et horrozẽ: **Q**đ ego sũ ipi fuerũt: et qđ ipi sũt ego ero. **Q**uid sũ ego? **H**omo de humore liquido. **F**ui em̃ i moneta cõceptionis de humano semine conceptus.

Deinde spuma illa coagulata modicũ crescendo caro facta est. **P**ostea plorãs et euilans traditus sũ huius mũdi exilio. **E**t ecce iam moriar plenus iniquitatibus et abominationib⁹. **I**am iam presentabor ante districtũ iudicẽ: de opibus meis rationẽ redditurus.

De querulatione sup venturo die iudiciũ in quo libri cõscientiarũ apertient et oĩa scelera cõmissa cunctis manifestabuntur: **Ca. III.**

Veni mihi misero cũ venerit dies illa iudiciũ et aperti fuerint libri in quib⁹ oēs mei conatus et cogitationes pñte dño recitabuntur.

Tũc dimisso capite pre cõfusione male cõscientie in iudicio corã domino stabo trepidũ et anxius: vt p̃pote cõmemorãs scelerũ cõmissũ

beati bernardi.

la meorum. **E**t cū dīcetur de me: Ecce homo
et opera eius: tunc reducā ante oculos meos
omnia peccata et delicta mea. **Q**uadā nāq;
vī diuina fiet vt cuiq; sua opa bona vel mala
cūcta in memoriā reuocētur: et vno mētis in-
tuitu mira celeritate cernantur: vt accuset vel
excuset cōsciētia cōscientiā: atq; ita sīl et singulī
oēs iudicent. **I**udiciū faciet gestorū quisq; su-
orum. **C**ūcta q; cunctoz: cunctis arcana pate-
bunt. **N**ō em̄ nunc cōfiteri erubescimus: tunc
omnib; manifestabit: et quicqd hic dissimulā-
do palpat: totū illīc vindex flāma cōburet.
Ignis vbiq; ferorū ruptis regnabit habenis.

Quod de tātō districti iudicat: quā-
to diuti⁹ negligentes ad emēdationē
expectat: et de redargutōe nostri q̄ tā-
diu hic viuere desideram⁹: vbi mala
quotidie crescūt et hora mortis igno-
rat. **D**e formidolosa quoq; ac dolo-
rosa aīe a corpore separatiōe: et aī tri-
bunal iudicis pductiōe: multisq; cau-
sis timorē: horrorem atq; dolorē ag-
grauantibus: **C. V.**

Quātoq; diuti⁹ nos expectat iudex vt
emēdem⁹: tātō districti iudicabit si ne-

Liber meditationū.

glexerimus. **C**ur ergo tantopere istam vi-
tā desideramus: in qua quāto amplius viui-
mus: tātō plus peccamus: et quanto vita est
longior: tātō est culpa numerosior. **Q**uotī-
die nāq; crescūt mala: et subtrahūtur bona: as-
sidue variat homo p̄ pspera et aduersa: et ig-
norat qm̄ moriatur. **S**icut em̄ stella ī celo co-
ruscans velociter currit: et repēte deficit: et si-
cut scintilla ignis subito exstinguit et ī cinerē
redigitur: sic cito finitā datur istā cernere vi-
tam. **D**ū em̄ libenter ac iocūdissime morat̄
hō ī mūdo isto: diuq; se victurū arbitrat̄: ac
multa ī longa tēpora disponit agēda: subito
rapit̄ ī mortē: et ex improviso auferit aīa a cor-
pore. **V**erūtū cum magno metu magnisq;
doloribus separat̄ aīa a corpore. **V**eniunt
em̄ angeli assumere illā: vt pducant eā añ tri-
bunal iudicis metuēdi. **E**t tūc illa memorās
opa sua mala et pessima que die noctuq; ges-
sit: cōtremiscit: et querit illa fugere induciasq;
petere dicēs: Date mihi inducias vel vnus
hore spaciū. **T**unc quasi loquētia simul ei⁹
opa dicent: Tu nos egisti: opa tua sumus: nō
te deseremus sed semp tecū erimus: tecū pge-
mus ad iudiciū. **V**trīs quoq; multis et multi-
plicibus criminib⁹ eam accusabūt. **M**ultaq;
falsa testimonia aduersus illam inueniēt: q̄q;

beati bernardi

vnus ad dānationē ei⁹ posset sufficere. ¶ De-
mones vero terribili vultu ⁊ horribili aspectu
eā terrebūt: ingentiq; furore eā psequuntur: ⁊
cōprehēdent tā terribiliter q̃ horribiliter: vo-
lentes eā retinere ⁊ possidere: nisi sit qui eri-
piat. ¶ Tunc aīa inueniens oculos clausos ⁊
os: aliosq; corpis sensus p quos solebat egre-
di ⁊ delectari ī istis exteriorib⁹: reuertitur ad
se: ⁊ videns se solā ⁊ nudā: ingenti horrore cō-
cussa: desperatione deficiet in se: et cadet sub
se. Et qz amore mūdi ⁊ voluptate carnis: deī
amorē dereliquerat: derelinquet a deo mise-
ra in hora tante necessitatis atq; demonibus
tradet in inferno cruciāda. ¶ Sic aīa pecca-
toris in die qua ignorat: ⁊ hora qua nescit ra-
pitur a morte: ⁊ segregatur a corpe: pgitq; mi-
serijs plena: tremēs ac dolens: ⁊ cū nullam ex-
cusationē habeat quā p peccatis suis possit
obtdere: cōtabescit: ⁊ ptinescit ante deū ap-
parere. ¶ Ingenti horrore cōcutitur: ⁊ mul-
tiplicibus cogitationū estib⁹ agitatur: cū vr-
gente solutōe carnis: ⁊ subductis e medio om-
nibus: se ⁊ illū terminū p̃siderat cui appropin-
quat: ⁊ post paululū hoc inuenit qd in eternū
nō poterit mutari. ¶ Considerat plane: eter-
nus iudex q̃ districtus veniat: ⁊ ante seuerita-
tē tante iusticie quas rationes vite sue ponat.

Liber meditationū.

Si em̄ cuncta opera que intelligere potuit
Deuitauit: ventura tamē corā districto iudice
illa magis que in semetip̄a nō intelligit p̄ime
scit. **C**rescit p̄uor cū cogitat̄ q̄ viā huius
vite nequaq̄ sine culpa trāsire potuit: **N**ec b̄
quidē qd̄ laudabiliter vixit sine aliquo reatu
est: si remota pietate iudicet. **Q**uis em̄ cō/
siderare valeat: quāta mala p̄ momēta tēpor̄
p̄petramus: et quanta bona facere negligim⁹?

Sicut em̄ peccatū est p̄petratio mali: sic de
licitū est desertio boni. **B**rauis siquidem ia
ctura est: cū nec bona facimus: nec bona cogi
tamus: sed cor nostrū p̄ vana et inutilia desini
mus vagari. **M**inim⁹ em̄ difficile est cor re
pens ab illicita cogitatiōe obseruare. **M**inim⁹
etiā difficile est frequēter terrenas occupatio
nes absq̄ p̄ctis administrare. **Q**uapropter
nullus semetip̄m diiudicare et reprehēdere p̄
fecte pōt: sed multis cogitationib⁹ occupatus
sibi inetip̄si aliq̄ modo manet incognit⁹: vt oī
nō qd̄ tolerat nesciat: p̄pterea vrgēte exitu ma
io: si terretur metu: qz et si illa que sciuit nūq̄ se
p̄erimisisse meminit: formidat tñ ea q̄ nescit.

De dignitate aīe et eius cū carne p̄
pter quā sup̄ius cōmemorata patitur
tanta societate: eiusdēq̄ carnis mīse.

beati bernardi.

rijs: ac vilitate: p quā z homo vani-
tati filijs z vilis fact⁹ est. **B**e supbia qz
repsione z hoīs repbensione ob hoc
q carnē pponit aīe: que tāte p̄ciosita-
tis est vt nō nisi sanguine christi redi-
mi potuerit: p qua z christ⁹ aīam suā
dedit z se occidi p̄misit. **Ca. VI.**

Anima insignita dei imagine: decorata
similitudine: desponsata fide: dotata spi-
ritus sancto: redēpta sanguine christi: deputa-
ta cū angelis: capax beatitudinis: heres boni-
tatis: ratiōis particeps: quid tibi cū carnē vñ
ista pateris? **P**ropter carnē aliena tibi pctā i-
purant: et tue iusticie quasi pānus mēstruate
reputatur: atqz tu ipsa ad nihilū es redacta: et
quasi nihilū vel iane reputata. **N**ihil aliud
est caro: cū qua tibi tāta societas est: nisi sper-
ma caro facta: fragili vestita decore: ornata vi-
libus et varijs coloribus. **S**ed erit in proxi-
mo cadaver miserum et purridū et cibus ver-
mium. **N**ā quantūcūqz extollatur: semp ca-
ro est. **S**i diligēter cōsideres qd p os z nares
ceterosqz corporis meat⁹ egrediat: vili⁹ ster-
quiliniū nuncqz vidisti. **S**i sinc⁹ las ei⁹ mise-
rias enumerare velis: qz sit onerata peccatis:
irretita vitijs: pruriēs p̄cupiscētjs: occupata

Liber meditationū

passionibus: polluta illusionibus: prona semper in malum: et in omne vitium peius: plenam omni confusione et ignominia inuenies.

Propter carnē homo vanitati similis factus est: quia ex illa vitii concupiscentie traxit quo captiuus tenetur: et incuruatur ut diligat vanitatem et iniquitatem operetur. **A**ttende homo quid fuisti ante ortum: et quid es ab ortu usque ad occasum: atque quid eris post hanc vitam. **P**rofecto fuisti quod non eras: postea de vili materia factus: et in vilissimo panno inuolutus: menstruali sanguine in utero materno fuisti nutritus: tunica tua fuit pellis secundina: Sic indutus et ornatus venisti ad nos: nec memor es quod vili sit origo tua. **F**orma: fauor populi: seruorum iuuenilis: opesque surripere tibi noscere quid sit homo. **N**ihil enim aliud est homo quam sperma fetidum: saccus stercoreum: et cibum vermium. **P**ost hominem vermis: post vermem fetor et horror. **S**ic in non hominem vertitur omnis homo. **C**ur ergo superbis homo non attendens quod fuisti vile semen: et sanguis coagulatus in utero matris: Deinde miseris huius vite expositus et peccatis: Postea vermis et cibus vermium futurus in tumulo: Quid superbis pulvis et cinis: cuius conceptio culpa: nasci miseria: vivere pena: mori angustia: **C**ur carnem tuam o homo

beati bernardi.

preciosas res impinguas et adornas: quam post
paucos dies vermes deuoraturi sunt in sepul-
chro: animam vero tuam non ornas bonis operi-
bus: que deo et angelis eius presentanda est in ce-
lis. ¶ Quare animam tuam vilipendis: et ei car-
nem proponis. ¶ Dominam ancillari: et ancillam
dominari: magna abusio est. ¶ Totus siqui-
dem mundus iste ad vni⁹ anime precium estima-
ri non potest. ¶ Non enim pro toto mundo de⁹ ani-
mam suam daret: quam pro anima humana dedit.
¶ Sublimi⁹ est ergo anime precium: que non ni-
si sanguine christi redimi potuit. ¶ Quam ergo
commutationem dabis pro anima tua: qui pro nihi-
lo das illam. ¶ Nonne filius dei cum esset in sinu
patris: a regalibus sedibus pro ea descendit ut eam
liberaret a potestate diaboli. Quam cum vidisset pec-
catorum funibus irretitam: iam iamque demonibus tra-
hendam: ut morte perpetua damnares: fleuit super
illam: que se flere nesciebat: nec solum fleuit sed
etiam se occidi permisit: ut precio sanguinis sui eam
redimeret. ¶ Aspice mortalis: pro te datur ho-
stia talis. Cur homo miratur: morior ne tu mo-
riaris. Testes sunt clauis: pro quos crimina laui.
Dortor morte domo: ne moriaris homo.

¶ De admonitione hominis: ut agno-
scens quod nobilis sit anima pro qua chri-

Liber meditationū

stus tāta passus est: etiā seipsum affli-
gat: neq; attēdat qđ caro sed quid spi-
ritus poscat. **E**t de excusationis eius
efficacissima cōfutatione p aliorū ex-
emplū: mortis certificationē: eterno-
rūq; suppliciorū z cruciatuū cōmina-
tionē: cum sūmaria illorum explicati-
one: **Ca. VII.**

Agnosce homo qđ nobilis est anima tua
z qđ graua fuerūt vulnera eius p quib⁹
necesse fuit christū dominū vulnerari. Si nō
essent hec ad mortē sempiternā: nunq; p eorū
remedio filius dei morerē. **N**oli ergo vili-
pendere anime tue passionē: cui a tanta maie-
state tantā vides exhiberi cōpassionē. Fudit
ipse lachrymas p te: laua z tu p singulas no-
ctes lectum tuū cordis cōpunctione z lachry-
marū assiduitate. Fudit ipse sanguinē suū p
tua redemptione: funde z tu tuū quotidiana
corporis afflictione: quē si semel p christo po-
nere nō potes: saltē mitioriz lō glori martirio
quodā pone. **N**oli attēdere quid caro ve-
lit: sed quid spūs poscat. **T**unc enī glorio-
sus qđ erit: cū ad dñm suū redierit: ita tamē si
de corpore secū mīne tulerit: z deterferit om-

beati bernardi.

ne sordidū. **S**i vero dicis: Dur⁹ est hic sermo: nō possum mundū spernere: et carnē meā odio habere? Dic mihi vbi sūt amatores mūdi: qui ante pauca tēpora nobiscū erant: nihil ex eis remansit: nisi cineres et vermes. **A**ttēde ergo diligēter quid sūt: et quid fuerūt. **H**omines fuerūt sicut tu: comederunt: biberunt: riserunt: duxerūt in bonis dies suos: et in puncto ad inferna descēderūt. **H**ic caro eorū vermicibus: et illic aīe eorū ignib⁹ deputant^r: donec rursus infelici collegio colligati sempiternis inuoluant^r incendijs: qui h⁹ socij fuerūt in vitijs: **U**na nāq; pena implicat quos vn⁹ amor ligat in crimine. **Q**uid pfuit illis inanis gloria: brevis leticia: mūdi potētia: carnis voluptas: false diuitie: magna familia: et mala ꝑcupiscencia: **U**bi risus: vbi iocus: vbi iactātia: vbi arrogātia: **D**e tāta leticia quāta tristitia: post tantillā voluptatē tā grandis miseria: de tāta exultatione ceciderūt in magnā miserā: grandem ruinā: et magna tormēta. **Q**uicqd illis accidit tibi accidere pōt qz homo es: homo de humo: limus de limo. **D**e terra es et de terra viuis: et in terrā reuerteris qñ veniet dies vltima: que subito veniet et forsitan hodie erit. **C**ertū est qz morieris: sed incertū est quādo: aut quō: aut vbi: quoniā mors vbiq; te ex-

Liber meditationū

pectat. Tu quoq; si sapiēs fueris: vbiq; eā ex-
pectabis. Si carnē sequeris: in carne punie-
ris. Si in carne delectaris: cruciaberis in car-
ne. Si curiosas vestes requiris: p ornatu ve-
stium subter te sternet tinea: z operimentū tu-
um erunt vermes. ¶ **I**usticia em̄ dei aliud in-
dicare nō pōt: nisi quod merentur opera nra.
¶ **Q**ui em̄ plus diligit mundū q̄ deū: seculuz
q̄ claustrum: gulam q̄ abstinentiā: luxuriā q̄
castitatē sequit̄ diabolū: z ibit cū eo ī supplici-
um eternū. ¶ **Q**uis putas tūc meror erit: q̄s
luctus: que tristitia cū seperabunt̄ iniusti a cō-
sortio sanctoz z a visione dei: z tradent̄ in po-
testatē demonū: z ibunt cū ipsis in ignez eter-
nū: ibiq; semp erunt sine fine: in luctu z gemi-
tur. Procul q̄ppe a beata patria paradisi exul-
tati cruciabūtur in gehenna ppetua: nunq; lu-
cē visuri: nunq; refrigeriū adepturi: sed p mi-
lia miliū annozū in inferno cruciandi: nec vn-
q; inde liberandi: vbi nec qui torquet aliquan-
do fatigat̄: nec qui torquet aliqū morit̄. Sic
em̄ ignis ibi cōsumit vt semp reseruet: sic tor-
menta aguntur vt semp renouentur. ¶ **I**uxta
vero qualitatē culpe sustinebit vnusquisq; pe-
nam gehenne: z similis culpe rei suis similib⁹
iungētur cruciandi. ¶ **N**il aliud audiet̄ ibi: ni-
si fletus z planct⁹: gemitus z vlulatus: mero-

beati bernardi

res ⁊ stridores dentiū. **N**ihilq; ibi videbit
nisi vermes ⁊ laruales facies torzorū atq; re/
terrīma monstra demonioꝝ. **V**ermes cru/
deles mordebunt intīma cordis. **H**inc dolor
inde pavor: gemitus: stupor ⁊ timor horrēs.
Ardebunt miseri in igne eterno in eternū ⁊ vl/
tra. **I**n carne cruciabūtur p ignē: in spīritu
p cōscientie vermē. **I**bi erit dolor intolerabi/
lis: fetor icōparabilis: timor horribilis: mors
corpīs ⁊ aīe: sine spe venie ⁊ misericōdie: sic tamē
moriētur vt sp̄ viuāt: ⁊ sic viuēt vt sp̄ moriant.

Ita aīa peccatoris aut in inferno p pctis
cruciat: aut puerſa a pctis in paradiso p bo/
nis meritis collocabit. **N**unc ḡ vnū e duo/
bus eligamus: aut semp cruciari cuz impijs:
aut ppetualiter letari cū sanctis. **B**onū siquī/
dē ⁊ malū: mors ⁊ vita ante nos sūt posita: vt
ad qđ voluerimus manū extendamus. **S**i sī
tormenta nō terrēt nos: saltē p̄mia inuitent.

De sūmaria ac dulcissima eterno/
rū premioꝝ expositiōe: vt p hec saltē
a desiderijs carnis retrahamur: ⁊ ad
amorē celestiū: vbi spūs ppetuo leta/
ri ac saciari pōt: inuitemur. **Ca. VIII.**

Premium est videre deū: viuere cū deo:
esse in deo qui erit omnia in oībus: ha

Liber meditationū

bere deū: inherere deo | qui est summū bonū.

Et vbi est summū bonū | ibi est summa felicitas: summa iocunditas: vera libertas: pfecta caritas: eterna securitas: ⁊ secunda eternitas.

Ibi est vera leticia: plena sciētia: oīs pulchritudo: ⁊ oīs beatitudo. Est ibi pax: pietas: bonitas: lux: virtus: honestas. Gaudia: leticie: dulcedo: vita phennis. Gloria: laus: requies: amor ⁊ cōcordia dulcis.

Sic cū deo beat⁹ homo erit: in cuius psciētia peccatū inuentū nō fuerit.

Videbit eū ad voluntatē: habebit ad voluptatē: fruetur ad iocunditatē. In eternitate vigebit: In vitate fulgebit: In bonitate gaudebit.

Sic habebit pmanēdi eternitates: sic cognoscēdi facilitatē: ⁊ requiescēdi felicitates.

Cuius siquidē erit illi⁹ sancte ciuitatis: cuius angeli ciues sunt: de⁹ pater templū: filius ei⁹ splendor: spiritus sanct⁹ caritas.

Cuius celestis: māsisio secunda: patria totū ptinens qd delectat. Populus sine murmure: icole qeti: hoīes nullā indigentia habentes.

Quā gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei: sicut letantius omniū habitatio est in te.

Oēs letantur in leticia ⁊ exultatōe: Oēs delectāt de deo: cui⁹ aspect⁹ delectabilis: facies decora: eloquiū dulce.

Delectabilis ad videndū: suauis ad habēdū: dulcis ad pfruendū. Ipse p se placet: et p

beati bernardi.

se sufficit ad meritū: sufficit ad p̄miū: nec extra
illū quicq̃ aliud querit: q̃ totū in illo inueni
tur quicq̃ desiderat. ¶ Semp libet illū aspi
cere: semp habere: semp in illo delectari: ⁊ illo
p̄frui. ¶ In illo clarificat̃ intellectus: ⁊ purifi
catur affect⁹ ad cognoscendā ⁊ diligendā ve
ritatē: ⁊ hoc est totū bonum hominis: cognos
cere sc̃z ⁊ amare creatorē suū. ¶ Que ergo
nos angit vesania vitioꝝ: sitire absinthiū mū
di hui⁹: sequi naufragiū vite labētis: pati in
fortuniū impie tyrannidis: ferre dñiūm: et nō
magis cōuolare ad sanctorū felicitatē: ad an
gelorū societate: ad solēnitatē supne leticie: et
ad iocunditatē cōtemplatiue vite: vt possim⁹
int̄roire in potētias domini: ⁊ videre supabū
dantes diuitias bonitatis ei⁹. ¶ Ibi vacabi
mus ⁊ videbimus q̃ dulcis est dominus: ⁊ q̃
magna multitudo dulcedinis eius. Videbi
mus glorie decorē: sanctorū splendorē: ⁊ regie
p̄t̄is honorē. Cognoscem⁹ vtiq̃ patris po
tentia: filiū sapientiā: spū sancti benignissimā
clementiā: ⁊ ita habebimus noticiā illi⁹ sūme
trinitatis. ¶ Nunc corpa per corpus videm⁹:
imagines etiā corpoꝝ p̄ spiritū cernimus: tūc
vero ipsam veritatē puro mentis intuitu vi
debimus. ¶ Beata visio videre deū in seip
so: videre ī nobis: ⁊ nos in eo felici iocūditate

Liber meditationū

et iocunda felicitate. ¶ Quicquid desiderabim⁹
totū habebimus: nihil amplius desiderātes:
et quicquid videbim⁹ amabimus ipso amore beati.
¶ Beati in quibus dulcedie amoris: et suauitate prepla
tioris. ¶ Hec erit sūma preplatōis: h̄ erit sūma il
li⁹ felicitatē: quā in suo puro esse intelliget sincera
diuinitas. ¶ Comprehēdet tūc incōprehēibil
trinitas: patebunt arcana diuinitatis: videbit
et amabit deus: et hec visio et dilectio totū cor
hominis implēs et satians: tota erit illi⁹ beati
tudinis consummatio: Una erit omnium lingua:
iubilatio indefessa: vn⁹ affectus: amor etern⁹
patebit veritas: implebit caritas: et erit inte
gra corporis et anime societas. ¶ Fulgebit si
cut sol hūanitas glorificata: quiesca erit et con
cors carnis et spūs sanitas. ¶ Angelorum et ho
minū vnū erit gaudiū: vnū colloquiū: vnum
conuiuīū. ¶ Nō lāguebit amor: nec liquefiet
dilectio: presentibus omnib⁹ bonis: nulla erit af
flictio dilatiōis: quā beatifica diuine maiesta
tis presentia: omnib⁹ erit omnia: et erit cōmu
nis omnium: omnipotētia: sapientia: pax: iusti
cia et intelligētia. ¶ Nō erit in illa patria diuer
sitas linguarū: sed pacifica et concors concor
dia morū et affectuū. ¶ In torrente illi⁹ volu
ptatis nihil apperet ultra cumulata facietas:
tanta erit felicitas. ¶ Ibi siquidē erit cumulus

beati bernardi.

felicitatē: supeminēs glia: et supabūdās leticia.

¶ Be questione: Quis ad p̄dicta p̄-
mia cōsequēda sit idone⁹? ac Respo-
sione affirmāte q̄ ad hec habiles sint
verus penitēs: bonus obediēs: ama-
bilis socius: et fidelis seru⁹: cū singu-
lorū descriptōe et explanatōe: Ca. IX.

¶ Ad ad hec quis idone⁹? Profecto ver⁹
penitēs: bonus obediēs: amabilis soci⁹:
fidelis seru⁹. **¶** Verus penitēs est semp in la-
bore et dolore: dolet de p̄teritis: laborat p̄ fu-
turis cauēdis. Vera siqdē p̄n̄ia est sine inter-
missione t̄pis de p̄teritis malis dolere. Ver⁹
penitēs sic plāgit cōmissa vt nō cōmittat plā-
genda. **¶** Irrisor nāq̄ est et nō verus penitēs:
qui adhuc agit qd̄ peniteat. Si ergo vis ver⁹
penitēs esse: cessa a peccato et ampli⁹ noli pec-
care: qm̄ inanis est penitētia quā sequens co-
inquinat culpa. **¶** Bonus obediēs dat suum
velle et suū nolle: vt posset dicere: Paratū cor
meū de⁹: paratū cor meū. Paratū quecūq̄ p̄-
ceperis facere: paratū ad nutū tuū citius obe-
dire: paratus tibi vacare: p̄imis ministrare:
meipsum custodire: et in celestiuū contēplatiōe
requiescere. **¶** Amabilis socius omnib⁹ est
ficiosus: et nulli onerosus. Omnib⁹ est officio-

Liber meditationū

sus: qz deuotus ad deū; benignus ad primū:
sobrius ad mundū; dñi seruus; primi socius:
mundi dñs. **S**upiora h3 ad gaudiū: eq̃lia ad
psortiū: inferioria ad fuitiū. **N**ulli ē onerosus:
sed inferiora redigit ad vtilitatē mediorū: z ad
honorē superiorū: supiora trahens: inferiora
sequēs: ab illis possessus: ista possidēs. **F**i
delis seru⁹ est in cōtemplatiōe dei: z custodia
sui. **C**ustodie ergo tue pri⁹ adhibe omnem
diligentiā: Deinde itelligēs te nūq̃ posse suf
ficere ad custodiendā tuā industriā: diuinam
imploza clementiā. **E**tēq̃ ad cōtemplandā
in te creatoris tui voluntatē bonā: z benepla
centē atq̃ pfectā: angelicā exora tutelā: patro
ciniāq̃ omniū sanctorū: cū christo regnantīū
sup te roga. **C**urre p singulos: supplica singu
lis: z simul cōnub⁹ clama: z dic: **M**iseremini
mei miseremini mei saltē vos amici mei: **R**e
cipite fugitiuū vestrū: sed fratuelē: sed cōsan
guineū in sanguine redēptoris. **E**n pauper
stat ad hostiū clamat z pulsati: aperite pulsan
ti: z cōducite eū ad regē: vt pstratus corā eo:
indicc ei omnes misérias z necessitates quas
pator. **A**d extremū vero plato tuo cor tuus:
cū oī pgenie recōsigna: nullū in eo remaneat
peccatū quod nō pura confessione deleatur.
Iesum christū etiā sup cor tuū pone sicut si

beati bernardi.

gnaculū. **C**ū em̄ xps cordis ostiū custodit ⁊ cordis ostiari⁹ est: vt p illū igrediant⁹ ⁊ egredi antur omnes cordis familie: cōsequenter affi stunt milia miliū angelorū ad fores exteriorū sensuū excubantiū: Nec alienigena audet ir rūpere terribiles illas acies ppter ostiarij re uerentiā ⁊ angelorū custodiā.

De curiosa pprie vite exploratio ne ⁊ p quotidianā discussiōe exami natione modiꝯ discutiēdi traditiōe ⁊ Et ad mutuā in orationib⁹ cōmemo rationeꝯ habendā exhortatione atqꝯ psuasiōe: Ca. X.

Integritatis tue curiosus explorator/vi tam tuā quotidiana discussiōe exami na. **A**tende diligēter quātum pficias: vel quātū deficias: qualis sis in moribus ⁊ qua lis ī affectib⁹ ⁊ qꝯ similis sis deo vel qꝯ dissimilis qꝯ ppe vel qꝯ longeꝯ nō locorū interuallis: sed morū affectib⁹. **S**tude cognoscere te qꝯ multo melior ⁊ laudabilior es si te cognoscis: qꝯ si te neglecto cognosceres cursus siderum ⁊ vires herbarū ⁊ cōplexiōes hominū ⁊ naturas animalū ⁊ haberes omniū celestium ⁊ terre strium scientiā. **R**edde ergo te tibi: ⁊ si non se aut sepe saltē interdū. **R**ege tuos affectus

Liber meditationū

dirige actus: corrige excessus: nihil in te ma-
neat idisciplinātū. **P**one omnes trāsgressio-
nes tuas ante oculos tuos. **S**tatue te ante te
tanq̃ ante aliū: z sic temetipsum plāge. **P**lo-
ra iniquitates tuas z peccata: quib⁹ deū offen-
disti. **I**ndica ei miseras tuas: ostēde illi mali-
cias aduersariorū tuorum. **C**ūq; te coram
eo in lachrymis mactauerit: p̃cor te vt memoz
sis mei. **E**go em̃ ex quo cognoui te in chri-
sto diligo te: z illuc tui mentionē deferō: vbi
z illicita cogitatio supplicii: z honesta p̃mē-
tur premiū. **A**d altare nāq; domini cū pec-
cator sto: sed sacerdos tua me comitatur me-
morā. **T**u vero mihi vicē reddes si me ama-
ueris: z orationū tuarū participē me feceris:
ibi cū recordatione tecuz esse desidero p̃sens:
vbi p̃ te z tuis familiaribus preces deuotas
corā deo fundis. **N**ec mireris si dixi p̃sens:
quoniā si me amas: ideo amas qz imago dei
sum: ita tibi p̃sens sum: vt tu ipse tibi. **Q**uic-
quid em̃ tu es substācialiter: hoc ego sū. **I**ma-
go em̃ dei est omnis anima rationalis: quon-
iam qui in se imaginē dei querit tam primum
q̃ se querit: z qui illam in se querendo inuenit
in omni homine eandē cognoscit. **V**isio autē
anime intellectus est. **S**i ergo te vides me vi-
des: qz nihil aliud sum q̃ tu: z si tu deū diligis

beati bernardi.

me imaginē dei diligis: et ego diligendo deus
diligō te: et ita dū vnus querimus et ad vnum
tendim⁹: semp nobis inuicē p̄sentes sum⁹: sed
in deo in quo nos diligimus.

Quō intrans ecclesiā ad orandus
siue psallendū se p̄parare deūq; lau-
dare et glorificare debeat. **E**t q; super-
nis ciuib⁹ nihil magis spectare libe-
at: Nec aliquid summo regi iocundi⁹
exhiberi possit: **Ca. xi.**

Cum ad orandū siue ad psallendū eccle-
siam intraueris: fluctuantiū cogitationū
tumultū exteri⁹ relinq; curāq; exteriorū oīm
penitus obliuiscere: vt soli deo vacare possis.
Fieri enī nō potest vt aliquando cum deo lo-
quatur: qui cū toto mundo etiā tacens fabula-
tur. **I**ntende ergo illi qui intēdit tibi: audi illū
loquentē tibi: vt ipse exaudiat te loquentē si-
bi. **I**ta fiet si diuinis laudib⁹ soluendis cū de-
bita reuerētia et sollicitudine assistas: si singu-
la verba diuine scripture diligēter intendas.

Nō q; ego ista faciā: dico: sed q; facere vel-
lem: et non fecisse penitet: et non facere piget.
Tu vero cui maior gratia concessa est: vo-
tis et deuotis p̄cibus pias aures domini ad te

Liber meditationū

flecte: lachrymis et suspirijs p tuis excessib⁹
illū clemēter exora: atq; spiritalibus canticis
in omnib⁹ operib⁹ suis illū lauda z glorifica.

Nil enīz magis supernis ciuib⁹ spectare
liber: nil regi sūmo iocūdi⁹ exhibetur: sicut ip
se testat: Sacrificiū laudis honorificabit me.

Quantā curā z sollicitudinē sup
ni ciues de nobis habeant: quāto ve
desiderio aduentū nostrū expectēt:
Quā nobis ad eos festinandūz atq;
currendū sit: cum non solū ipsi: sed et
creator eorū pater z fili⁹ z spiritus san
ctus: totaq; celestis curia nos expec
tet: in qua cū magna leticia suscipiet
quicūq; iugi oratione z assidua cogi
tatione in illa conuersat: **Ca. XII.**

O Quid felix esses si spiritalib⁹ oculis semel
intueri posses: quomodo pueniunt prin
cipes cōiuncti psallentibus in medio iuuentu
larū tympanistrīarū: Videres pculdubio qua
cura: quove tripudio intersunt cantantib⁹: as
sistunt orantib⁹: assunt meditantib⁹: supsunt
quiescentib⁹: puidētib⁹ atq; pcurantibus
psunt. **D**iligunt quidē suos concīues super
ne potestates: z p his qui hereditatē capiunt
salutis sollicite cōgaudent: pfortant: instruūt:

beati bernardi.

pregunt: pudentq; omnib; omnes in omni/
bus. ¶ Ipsi em̃ desiderant aduentū nostrum:
quoniā de nobis expectant ciuitatis sue rui/
nas restaurari. ¶ Diligenter querūt; libenter
audiunt bona de nobis. Sollicite discurrunt
mediū inter nos et deum: nostros gemitus ad
eū fidelissime deportātes: ipsiusq; gratiā de/
uotissime reportantes. ¶ Non dedignabūtur
esse socij nostri: qui iam facti sunt ministri no/
stri. ¶ Exultare eos fecimus quando cōuersi
sumus ad penitentiā. Festinemus ergo de no/
bis eorū leticiā adimplere. ¶ Te tibi quicūq;
es: qui desideras reuerti ad vomitū: redire ad
lutum: putas ne placatos habebis in iudicio:
quos tanto et tā sperato gaudio vis priuare?
Exultauerunt quādo uenimus ad religionē;
tanq; sup his quos ab ip̃a inferni porta cerne/
rent reuocari. ¶ Quid vero nunc erit si ab ip̃a
paradisi ianua uiderint redire: et retrosum
abire eos qui iam alter pedem habēt in celo:
Nā si corpora inferius: corda sursum. ¶ Cur/
ramus ergo: nō passibus corporis: sed affecti/
bus: sed suspirijs: sed desiderijs: quoniā nō so/
lum angeli: sed angelorū creator nos expectat.
Expectat nos deus pater tanq; filios et here/
des: ut constituat nos sup omnia bona sua.
Expectat nos dei filius tanq; fratres: et cohe-

Liber meditationū

redes: vt fructum sue natiuitatis ⁊ precii sui sanguinis offerat deo patri. **E**xpectat nos spiritus sanctus: Ipse siquidē ē bonitas et benignitas: in qua ab eterno predestinati sumus. Nec dubiū quin p̄destinationez suā adimplere velit. **E**rgo quia om̄is celestis curia nos expectat ⁊ desiderat: desideremus eā quanto possumus desiderio. **C**ū magna nāq; cōfusione ⁊ rubore ad illā pueniet quisquis eā vehementer videre nō desiderat. **Q**uicūq; vero iugi oratione ⁊ assidua cogitatione in illa conuersat: ⁊ secur⁹ hinc egreditur: ⁊ cū magna leticia illic suscipietur.

Oz vbiq; ⁊ frequenter sit orandū: ac de effectu orationis nostre. **O**z etiā am semp ⁊ vbiq; de deo sit cogitādū ⁊ in corde nostro cenaculū christo exhibendū: nobisq; ipsis velut templo dei vtendū: quē et semp ante oculos habere: ⁊ in omnib⁹ que agim⁹ p̄sentē esse debemus agnoscere: **Ca. XIII.**

Oubicūq; ergo fueris intra temētīpsum ora: si lōge fueris ab oratorio: noli locū querere: quoniā tu ipse locus es. Si fueris in lecto aut in alio loco: ora: ⁊ ibi est tēplū. **F**re

beati bernardi.

quenter orandū et flexo corpore mens est erigenda ad deū. ¶ Sicut em̄ nullum est momētum quo homo nō fruatur vel vtaī dei bonitate et misericordia: sic nullū debet esse momētū quo eū p̄sentes nō habeat in memoria. ¶ Sed dicis: Ego quotidie oro et orationis mee nullum fructū sentio: sed sicut accedo ad illā sic et recedo: et nemo mihi responderet: nemo mihi loquitur: nemo mihi quippiam donat: sed in casum laborasse videor. ¶ Sic loquit̄ humana stulticia: non attendens quid p̄mittat veritas dicens: Amen amē dico vobis quicquid orantes petitis: credite quia accipietis et fiet vobis. ¶ Noli ergo vilipendere orationē tuā: quoniam ille ad quē oras nō vilipēdit eam: sed ante quē egrediatur de ore tuo: ipse eā scribi iubet in libro suo. ¶ Et vnū e duob⁹ indubitanter sperare debemus: quoniam aut dabit nobis quod petim⁹: aut quod nouit esse vtilius. ¶ Cogita itaq; de deo quicquid melius potes: et de te quicquid deterius vales. ¶ De te vero et de illo amplius credere debes: quā cogitare potes. ¶ Omne tempus in quo de deo nō cogitas: hoc te cōputa p̄didisse. ¶ Omnis quidem res aliena est a nobis: tempus tantū nostrū est: vaca ergo: et ubi cūq; fueris: ibi tot⁹ et tuus esto. ¶ Noli te rebus tradere: sed cōmodare. ¶ Quocūq; loco con-

Libër meditationũ

sistis: cogitationes tuas tracta: ⁊ aliqd saluta-
re in animo tuo versa. Omnis siquidẽ loc⁹ ad
meditandũ est cõgruus. **C**õta ergo facul-
tate animũ colligēs liberẽ tecũ habita: ⁊ in la-
titudine cordis tui deambulās: ibidẽ cenacu-
lũ grande stratũ christo exhibe. **D**ens nāq;
sapiētis semp est apud deũ. **I**llum semp ante
oculos habere debemus: p quẽ sumus: viui-
mus ⁊ sapimus. **I**psum nāq; vt essemus ha-
bemus auctorẽ: ipsum etiā vt sapiētes sumus
habemus doctorẽ: ⁊ vt beati sim⁹ eterne sua-
uitatis habemus largitorẽ. **E**t in hoc ei⁹ ima-
ginẽ: hoc est illius sũme trinitatis: in nobis co-
gnoscinus. **N**ā sicut ille est ⁊ sapiens est ⁊ bo-
nus est: sic ⁊ nos p modulo nostro ⁊ sumus ⁊
nos esse scim⁹: ⁊ id esse ⁊ nosse diligim⁹. **T**re-
re ergo teipso velut dei templo: ppter illud qđ
in te est simile deo. **H**onor siquidẽ sũmus est
deo: illũ venerari ⁊ imitari. **I**mitari si pi⁹ es.
Templũ em̃ sanctũ est deo mens pi⁹: ⁊ alta-
re optimũ cor eius. **V**eneraris si misericors
es: sicut ipse omnib⁹ misericors est. **H**ostia
siqdẽ acceptabilis deo est: facere bonũ omni-
bus p deo. **F**ac omnia sicut filius dei: vt di-
gnus sis eo qui dignatus est te vocare filiu.
In omnibus vero que agis: deus esse presen-
tem cognosce.

beati bernardi

Be cautela atq; custodia nobis
necessaria ne deū offendam⁹ qui sem
per ⁊ ubiq; p̄sens: cuncta que facim⁹
cernit: cū quo ⁊ nos semp securi sum⁹
cōtra insidias diaboli: eo q̄ nō dese
rit sperātes in se: nisi prior deseratur.
Quomō etiam cor p̄ cuius distracti
onem deus deserit: sit custodiendum
atq; mundandū: **Ca. XIII.** *quarta de manu*

Cue ergo ne in eo quod male delectat
vel visio tua vel cogitatio tua demoret:
nec dicas aut facias quod nō licet etiā si libet:
nec aliquo signo vel facto deus offendas: qui
ubiq; p̄sens cernit quicquid facit. **D**igna cu
stodia necessaria est tibi: quoniā oīa agis an
te oculos iudicis cuncta cernētis. **C**ū illo ta
men semp es securus: si talē te p̄paraueris: vt
tecū esse digne. **S**i tecū nō est p̄ gratiā: adest
tamē p̄ vindictā: sed ve tibi si ita tecū est: imo
ve tibi si ita tecū nō adest. **I**lli nāq; irascit̄
deus: quē peccantē non flagellat. **M**am quē
hic flagellando nō emendat: in futuro dānat.
Certū est q̄ mors ubiq; tibi minatur: dia
bolus vero ubiq; insidiat̄ vt animā tuā rapi
at quādo egredietur de corpore. **T**u vero

Liber meditationū

noli timere: quoniam deus qui in te habitat: si
tamē habitat: eripiet te a morte et a demone.
Fidelis em̄ soci⁹ ē nec deserit sperātes in se:
nisi prior ipse deserat. ¶ Deseritur autē cū cor p
inutiles et prauas cogitatiōes: vaga mēte dis/
trahit. ¶ **I**dcirco omni sollicitudine et custo/
dia illud debes custodire et tenere: vt in illo de/
us requiescere possit. ¶ In omni q̄ppe creatura
que sub sole est: mūdānis vanitatib⁹ occupat:
nihil humano corde sublimi⁹: nihil nobilius:
nihilq; deo simili⁹ reperit: q̄propter nihil ali
ud querit a te nisi cor tuū. ¶ **D**unda ergo il
lud p purā confessionē: et assiduā orationē: vt
mūdo corde deū videre possis p continuā dei
circūspectionē. ¶ In omni loco esto ei subiect⁹
et intentus: Componē mores tuos: vt sis in te
pacat⁹. ¶ Dilige oēs homines: et omnibus te
amabilē exhibe: vt sis pacific⁹ et dei fili⁹. Sic
eris bon⁹ monachus: sanct⁹: humilis et rect⁹:
et cū talis fueris memento mei.

¶ **B**e increpatione et accusatione sui
ipsius ppter predictorū omissionē et
negligentiā: maioreq; dilectionē le/
ctionis q̄ oratiōis. ¶ **B**e insanie quoq;
nostre detestatione: dñ cum domino
maiestatis in oratione loquentes: au-

beati bernardi.

res ab ipso auertimus: Ca. XV.

VE mihi qui ista dico et non facio? et si aliquid quando facio: non diu perseuero. **I**sta habeo in memoria: et non seruo in vita: habeo in sermonibus: et non in moribus. Legem in corde et ore tota die rumino: et contraria legi facio: lego in ea de religione: et plus diligo lectionem quam orationem. Veritamen nihil aliud docet me diuina scriptura: nisi religionem amare: veritates seruare: castitatem tenere: caritatem habere. **E**go autem miser et miserabilis: citius curro ad lectionem quam ad orationem: libentius volo legere quam missas auscultare. **E**xpectat me quandoque aliquis volens de necessitate sua loqui mihi: Ego vero librum aliquem accipio: quem ille vel ille habere vellet: lego in eo: et legendo in eo: amitto caritatis fructus: pietatis affectus: compunctionis fletus: missarum utilitatem: celestium contemplationem: qua nihil in hac vita dulcius sentitur: nihil auidius sumitur: nihil ita mentem ab amore mundi separat: nihil sic animum roborat contra temptationes: nihil ita hominem excitat et adiuuat ad omne opus bonum et ad omnem laborem. **M**iserere mei deus: quoniam ibi plus pecco ubi peccata mea emendare debeo. In oratorio namque sepe dum oro non attendo quid dico. **O**re quidem oro: sed mentes foris

Liber meditationū.

vagamem oratiōis fructu priuo: Corpore sū
interius: sed mente exterius: et ideo perdo qđ
dico. Parum enim pdest sola voce cantare:
sine cordis intentione. ¶ Propterea magna
pueritas: imo magna infania est: quando cum
domino maiestatis in oratiōe loqui presumi-
mus: et insensati aurem ab ipso auertimus: et
nescio ad quas ineptas et inanes fabulas cor
conuertimus. ¶ Magna quoq; infania est et
grauiter vindicanda: cū vilissimus pulvis lo-
quentem ad se creatorem vniuersitatis audire
dedignatur. ¶ Ineffabilis vero est diuine bo-
nitatis dignatio: que quotidie pspicit nos in-
felices aures auertētes: obturantes corda: et
nihilominus clamat ad nos dicens: Redite p
uaricatores ad cor: vacate et videte quoniam
ego sum deus. Acquisit mibi deus in psalmo:
et ego illi: nec tamē cum psalmū dico attendo
cuius sit psalmus. ¶ Idcirco magnā iniuriā
deo facio: cum illum precor: vt preces meas
exaudiat: quas ego qđ fundo non audio. ¶ De
precor illum vt mibi intendat: ego vero nec
mibi nec illi intēdo: sed quod deterius est: im-
munda et inutilia in corde versando fetorē hor-
ribilem eius aspectibus ingero.

¶ De cordis mutabilitate: instabili.

beati bernardi.

tate: inquietudine ⁊ vanitate: ac de sa-
lubri p̄ diligentem discussionem fra-
gilitatisq̃ sue cognitionē atq̃ veram
confessionē remedio: **Ca. XVI**

Nihil est in me corde meo fugatius: quod
quotiens me deserit ⁊ p̄ prauas cogitati-
ones defluit: totiens deū offendit. **C**or me-
um cor vanum: vagum ⁊ instabile: dū suo du-
citur arbitrio: diuino caret consilio. In seipso
nō potest consistere: sed omni mobili mobili-
us p̄ infinita distrahit: ⁊ hac illacq̃ p̄ innume-
ra discurrit. **E**t dū p̄ diuersa requiē q̃rit: nec
inuenit: in labore miserū ac vacuum a requie
manet: sibi nō concordat: a se dissonat: a se re-
silit: voluntates alternat: consilia mutat: no-
ua edificat: vetera destruit: destructa reedifi-
cat: eadēq̃ iterum atq̃ iterum: alio ⁊ alio mo-
do mutat ⁊ ordinat: quia vult ⁊ nō vult: ⁊ nun-
q̃ in eodē statu p̄manet. **S**icut em̄ molen-
dinum voluitur velociter et nihil respuit: sed
quicquid imponitur molit: si autē nihil impo-
natur seipsum consumit: sic cor meum semper
est in motu: ⁊ nūq̃ requiescit: sed siue dormiā
siue vigilem: somniat ⁊ cogitat quicquid illi oc-
currit. **E**t sicut molendinum arena si impona-
tur exterminat: pix inquinat: palea occupat:

Liber meditationū.

sic cor meū cogitatio amara turbat: immunda maculat: vana inquietat ⁊ fatigat. ¶ Et ita cor meū dum futurū non curat gaudium: nec diuinum querit auxiliū: ab amore celestiu elōgatur: ⁊ in amore terrestrium occupatur. ¶ Cū q̃ elabit̃ ab illis: ⁊ inuoluitur in istis: vanitas illud recipit: curiositas deducit: cupiditas allicit: voluptas seducit: luxuria polluit: torquet inuidia: turbat iracundia: cruciat tristitia: Sic q̃ miseris casibus: subiugatur omnib⁹ vitijs. ¶ Qm̃ vnū deū q̃ ei sufficere poterat dimisit: p multa dispergitur: ⁊ huc ⁊ illuc querit vbi q̃ escere possit: et nihil inuenit qd̃ ei sufficiat donec ad ipm̃ redeat. ¶ A cogitatioē i cogitationē deducit: ⁊ p̃ varias occupatiōes ⁊ affectiōes variat: vt saltem varietate ipsarū rerū impleatur: quarū qualitate satiari non potest. ¶ Sic labitur cordis miseria subtracta diuina gratia. ¶ Cūq̃ ad se reuertitur et discutit quid cogitauit: nihil reperit q̃ nō opus fuit: sed iporuna cogitatio que cōponit de nihilo multa. ¶ Sic deniq̃ decipit imaginatio: quā demonū format illusio. ¶ Imperat mihi deus: vt prebeam illi cor meuz: ⁊ quia imperanti deo non sum obediens et subditus: mihi sum rebellis ⁊ cōtrarius: vnde mihi subiugari nō potero: donec illi fuero subditus: mihiq̃ seruiam no-

beati bernardi.

lēs: qz ei nolo seruire volēs. ¶ Adcirco plura
machinatur cor meū vno momēto q̄ omnes
hoīes p̄ficere possent vno anno. ¶ Cū deo nō
sū vnit⁹: z iō ī meīpo sū diuisus. Cū illo vero
vniri nō possum: nisi p caritatē: nec subijci ni-
si p humilitatez: nec vere humilis esse nisi per
veritatem. ¶ Expediit ergo vt in veritate me
discutā z cognoscam q̄ vilis q̄ fragilis z q̄ la-
bilis sum. Deinde cuz omnes misērias meas
cognouero: necesse est vt illi inheream p quez
sum: sine quo nihil sum: sine quo ad ipsum re-
dire z nihil facere possum: z qz a deo peccan-
do recessi: nisi per verā confessionē ad eum re-
dire non possum.

¶ **De recognitione negligentiarū et
defectuum cōmissorum circa ea que
ad veram ac debitā confessionē exi-
guntur. Et q nō sufficiat soli deo con-
fiteri: quinimo valde cōueniens salu-
berrimūqz sit vt sacerdoti peccata p
confessionē aperiantur: Ca. XVII.**

¶ **F**ateri ergo oportet quod fatendū est: qz
nūq̄ eo modo aut ea intentōe qua pec-
caui: peccata cōfessus sum: neqz omnium recor-
datus sum: aut ppter vetustatē: aut ppter mul-

Libor meditationū.

titudinē. **Q**ue autē cōfessus sum: nō pure cōfessus sum. ppter turpitudinē. **C**onfessionē etiā meam diuīsi: vt diuersa diuersis sacerdotibus manifestarē: z ita venia carui: ad quā p partes puenire putauī. **E**xecranda nāq; fictio est peccatū diuidere: z supficieten^r radere: z nō intrinsecus eradicare. **N**ō em̄ est vtrīlis confessio nisi sit ī oris veritate: z cordis puritate. **E**t vt tres sunt qui testimoniū dāt in celo: pater z filius z spiritussanct^s: addam^r tres: scilicet sacerdotē: os z cor: vt in ore duorū vel triū testium stet omne verbum. **S**ed dicis: Sufficit mihi soli deo p̄iteri: q; sacerdos sine eo a peccatis me soluere nō potest. **A**d quod nō ego sed beatus iacobus responderet dicens: **C**onfitemini alterutrū peccata vestra. **C**ōueniens nāq; valde est vt nos qui deo peccando cōtumaces fuimus: penitēdo supplices sacerdotibus z ministris eius simus. **E**t homo qui ad dei gratiā cōseruandaz mediatore eguit: iam eā recuperare nisi p mediatorem hominē non possit. **G**emat ergo z suspiret z anxius p peccato timeat z expauescat: sollicit^r discurrat: auxiliatores z intercessores querat: p̄sternat se humiliter hominī: qui hūiliter astare noluit creatori. **N**am z hoc saluberrimum est: vt homo corde peniteat: z ore suū pecca

beati bernardi.

tum confiteatur: quatenus deus qui prius ad-
est per gratia: cor ad penitentia compungat: de
inde affit ut confitenti peccatorum veniam tri-
buat. ¶ **Q**uod si forte peccator vere peniteat: sed
interueniente necessitatis articulo ad confessio-
nem venire non possit: confidenter credere debe-
mus: quod summus sacerdos complet in eo: quod
mortalis non potuit. ¶ **N**am apud deum factum
constat quod homo quidem vere voluit sed non va-
luit adimplere: quia confessionem non contem-
ptus exclusit: sed impediuit necessitas.

Be multimoda suspensus accusa-
tione: per peccatorum et vitiorum in to-
ta vita sua perpetratorum enarratio-
nem: **Ca. XVIII.**

In caplo ubi peccata mea emendare debui:
peccata peccata addidi. Cum de illis sui pro-
clamat: aut aliquo modo excusauit: aut ex to-
to negauit: aut quod deterius est defendi: et im-
patienter respondi. ¶ **C**um nullum sit peccatum
a quo non sum contaminatus aliquo modo: aut
contaminari non possim: iustum est ut remota
omni occasione emendationem permittam: vin-
decumque aut a quocumque clamer: quatenus sic libe-
rari valeam a peccato perpetrato vel perpetrando. **M**ultitudinem iniquitatum mearum expa-

Liber meditationū.

uescens: aliorū transgressiones reprehendere timui: et ideo mortis auctor extiti: quia vir⁹ quod clamando expellere potui non expuli. ¶ Indignatus sum aduersus alios: qui me de vitijs meis reprehendebant: et quos amare debui odiui. ¶ Illa que mihi nocebant vel displicebant: desideravi ut non essent: Sciebam tamen quod in natura sua erant bona: et a bono factore facta: sed ideo mihi nocebant: quia ego malus eram et male eis utebar. Nihil enim mihi contrarius est nisi egoipse: meum est quicquid mihi nocere potest: et egoipse mihi sum sarcina. ¶ Optavi etiam ut deus peccata mea nesciret: aut punire nolleret: aut punire non posset: et ita volui deum esse insipientem: iniustum et impotentem: quod si esset: deus non esset. ¶ Non est superbia super superbiam meam: propterea longe a salute mea verba delictorum meorum. Suspecta siquidem est deo superbia: nec fieri potest ut cum eo in gratiam reuertatur. Diuersum utriusque hospitium: neque in eodem cohabitant animo: quibus non licuit cohabitare in celo. In celo nata est: sed velut inimemor quam via inde cecidit: illuc postea redire non potuit. ¶ De aere: pluuia vel nimio calore vel frigore turbatur: fuit: contra deum inique murmurauit. Omnia namque que ad usum vite accepimus ad usum culpe peruertimus. Quapropter iustus

beati bernardi

est: vt qui in cunctis peccauimus: in cunctis feri-
riamur. ¶ Sepe ad sacrū mysterium vocē me-
am fregi: vt dulcius cantare: magisq; delecta-
bar in vocis modulatione q̄ in cordis cōpun-
ctione. Deus vero cui nō absconditur quicqd
illicitū ppetrat: nō querit vocē leuitatē: s; cor-
dis puritatē. ¶ Nā dū cantor pplm mulcet su-
is vocibus: deū irritat prauis moribus. ¶ Li-
centiam loquendi vel aliquid faciendi sepe ni-
mia importunitate vel calliditate a p̄latis me-
is extorsi: nō attendens miser quoniā ille se re-
cipit qui apte vel occulte satagit vt hoc ei pa-
ter spiritualis iniungat quod ipse desiderat.

¶ Cum: vel cultellū: vel aliquid tale multoti-
ens nimis desiderauī: nec p̄fessus sum: q; pec-
catū non estimabam ppter rei vilitatē: verūta-
men non multū distat quecūq; substantia vi-
lis vel p̄ciosa requirat: dū equaliter sit corru-
ptū: et requirit affectus. Nō em̄ cultellus vi-
tū est: sed cultelli appetitus: neq; aurū vitū
est: sed auri appetitus siue cupiditas. ¶ In la-
bore nō laboravi quantū potui vel quantum
debui. ¶ In silentio etiā fui ociosus: quod est
maximū peccatū. ¶ In silentio nāq; nemo sic
debet esse ociosus: vt in eodē silentio nō cogi-
tet vtilitatē primum: neq; in opere sic actuosus
vt nō requirat contēplationē dei. ¶ Parū em̄

Liber meditationū.

proficit sibi: qui alteri non pdest cū potest. **D**e
vitiis meis me aliquoriēs iactavi: putans esse
insigne virtutis vbi erat lapsus criminis. **D**e
virtutibus etiā vitia feci. **I**usticia nāq; duz su
um modū excedit crudelitatis vitiū gignit: et
nimia pietas dissolutionē discipline parturit.
Sic sepe vitiū est: qđ virtus eē putatur: sicut
remissa segnicies mansuetudo creditur: et pi
gricie vitiū: quietis virtutē imitatur. **F**ixi
me esse qđ non eram: dixi me velle quod no
lebā: aliud ore dicebā: et aliud corde voluebā:
et ita sub ouina pelle vulpinā cōscientiā absco
debam. **V**ulpina plane cōsciētia est repida cō
uersatio: animalis cogitatio: ficta cōfessio: bre
uis et rara cōpunctio: obedientia sine deuoti
one: oratio sine intētionē: lectio sine edificati
one: sermo sine circūspectione.

De spe impetrande venie propter
peccati cognitionē: et ob id ampliori
sui ipsius accusatione: discussione et
reprehensione: **Ca. XIX.**

O **D**ū dura sunt mihi ista que loquor: quia
memetipsum loquendo ferio. **V**erūta
men quia peccatorē me nō nego: sed peccatus
meū cognosco: erit fortasse apud deū pium iu
dicem impetratio venie: ipsa cognitio culpe.

beati bernardi.

Dicā ergo dicam miseriam meā: si forte p̄
etas sua moueat ipsum. **D**icam peccatū me
um: quoniam noticia peccatū initium est salu
tis. **D**agnam fero coronam: et vestem rotun
dam: regulam seruo ieiuniorum: statutis psal
lo horis: sed cor meū longe est a deo meo. **E**x
teriores sup̄ficiem intuens: omnia mihi salua
arbitror: nō sentiens verimē interiorē qui inte
riora mea corrodit. **C**omederūt alieni robur
meum et ignorauī: et iō totus p̄gens in ea que
foris sunt: et ignarus interiorum meorū: sicut
aqua effusus sum et ad nihilū sum redactus: p̄
teriorum obliuiscens: p̄sentia negligens: fu
tura nō p̄uidēs. **I**ngrat⁹ suz ad b̄nficia: prius
ad mala: et tardus ad bona. **S**i me nō inspi
cio nescio meipsum: si autē me inspicio tolera
re meipsuz nō possunt: q̄ tanta in me inuenio
que digna sunt rephensione et p̄fusione. **E**t q̄
to sepius et subtilius me discutio: tāto plures
abominatiōes in angulis cordis inuenio. **E**x
quo nanq̄ peccare cepi: nunq̄ vnū diem sine
peccato transire potui: nec adhuc peccare ces
so: sed de die in diē peccata peccatis addo: et
ea q̄ p̄ oculis habeo: nec gemo. **E**rubescēdavi
deo nec erubesco: dolēda intueor nec doleo:
quod est mortis signū et dānationis iudiciū.
Debzū enim qđ dolorē nō sentit mortuū est:

Liber meditationū

z morbus insensibilis est icurabilis. **L**euis sū
z dissolutus: nec meipsum corripo: sed ad pec
cata que cōfessus sum quotidie redeo: nec ca
ueo foueam in quā vel ego cecidi vel alios ca
dere vidi. **C**ūq; plozare z orare deberē p ma
lis que feci: z bonis que facere neglexi: proch
dolor versus est mihi in cōtrariū. **N**am tepui
z frigui a seruoze oratiōis: z iam sine sensu fri
gidus remansi: z ideo flere meipsum non pos
sum: quoniā lachrymarū gratia recessit a me.
Peccata mea celare nō possum: quoniā quo
cūq; vado cōscia mea ē mecum: secū portās qd
quid ī ea posui: siue bonū siue malū. **S**eruat
vīuo: restituet defuncto depositū quod seruā
dum accepit. **S**i male fecero adest illa: si autē
bene facere videoz z exinde extolloz: adest ite
rum. **A**dest vīuo: sequit̃ mortuū: vbīq; mihi
gloria vel confusio inseparabilis p qualitate
depositi. **S**ic sic in domo ppria z a ppria fami
lia habeo accusatores: iudices z tortores. **A**c
cusat me cōscientia: testis est memoria: ratio
iudex: voluptas carcer: timor tortor: oblecta
mentū tormentū. **Q**uotquot em̃ fuerūt oble
ctamenta mala: tot erunt tormenta: **N**ā inde
puniemur vnde delectabamur.

De diuini adiutorij inuocatiōe p

beati bernandi.

pter trium principalium inimicorum: corporis videlicet: mundi ac diaboli circundationem: **Ca. XX.**

Adiuuā me domine deus meus: quoniam inimici mei animā meā circūdederunt: scz corpus: mundus et diabolus. **C**orpus fugere non possum neq; fugare: circūferre illud necesse est: quoniam alligatū est mihi perimere nō licet: sustentare cogor. Cum vero illud impinguo: hostem meū aduersus me nutrio. Si enī multū comedo et id robustū fuerit: sanitas et fortitudo ei⁹ aduersant mihi. **S**ūdus vero circūcinxit et obsedit me undiq;: et per quinque sensus corporis mei: quasi per portas sagittis suis me vulnerat: et mors intrat per fenestras meas in animā meā. **R**espicit oculus: et mentis sensū auertit. **A**udit auris: et intentionē cordis inflectit. **O**do rat⁹: cogitationē impedit. **O**s loquitur et fallit. **P**er tactū nō ardet libidinis per aliquā parua occasione excitatur: et nisi ilico respuatur et expuatur: totū corpus occupat et estuat:urit et incendit: **P**rīmo carnē modicū titillat: deinde turpi delectatiōe mētē maculat: et ad extremū per consensum prauitatis mētē sibi subiugat. **P**orro diabolus quē videre nō possum: et ideo minus cauere: tetendit arcus suū: et in eo

Liber meditationū

parauit sagittas suas vt sagittet me. **N**arrauit vt absconderet laqueos: et dixit quis videbit eos. **L**aqueos posuit in auro et argento: et in omnib⁹ his qbus abutimur: cū in illis male delectamur illaqueamur. **N**eq³ solū laqueus posuit sed et viscum. **V**iscus est amor possessiōis: affectus cognationis: cupiditas honoris et carnis voluptas: quibus anima inuiscatur et irretitur: ne pennis contēplationis p plateas superne hierusalez possit volare. **S**agitte diaboli sunt ira: inuidia: luxuria et c. quibus animā vulnerat. **E**t quis est ille: qui iacula ei⁹ ignea possit extinguere: **P**rochdolor his telis superatur sepe fidelis anima.

De querela super bellis: tēptamētis ac periculis vndiq³ occurrentib⁹.

De proprijs etiam vniuscuiusq³ premissorum inimicorū suggestionibus: singularū quoq³ discretionē: et diabolicarum superatione: **Ca. XXI.**

Neu mihi qm vndiq³ bella mouent: vndiq³ mihi tela volant: vndiq³ tēptamenta: vndiq³ pericula: quocūq³ me vertā nulla securitas: et que me mulcent et molestant timeo.

Esuries et refectio: somnus et vigilie: labor et

beati bernardi.

quies pugnant contra me. **N**ō minus suspectus
est mihi locus quā ira: multos siquidē iocando
scandalizauit. **N**eq; min⁹ vereor p̄spera quā
aduersa. Prospera namq; suauitate sua incautū
me decipiunt: Aduersa vero quā aliquid ama-
ritudinis in se habent: velut portiones amare
suspectū et timidum me faciunt. **M**agis ti-
meo malū quod facio in abscondito: quā quod facio
in aperto. **S**alū namq; quod nemo videt: nemo
rephēdit: et ubi nō timetur rephensor: securi⁹
accedit tēptator: facilius ppetrat iniquitas.
Nimirū vtrobiq; bellū: vtrobiq; periculum:
vtrobiq; timendū. **E**t sicut in hostili regione
versantib⁹: hac illacq; circūspiciendū est: et ad
oēm strepitū circūagenda est ceruix. **C**aro
suggerit mihi mollia: mundus vana: diabol⁹
amara. Quotiens aliq; carnalis cogitatio mē-
tem meā importune pulsar: de cibo: de potu:
de somno: ceterisq; similibus: ad curas carnis
ptinentibus: caro mihi loquit. **C**ū vero de
ambitione seculi: de iactantia: de arrogantia:
cogitatio vana in corde meo versat: de mūdo
est. **Q**uādo autē ad racundiā: ad irā: ad ama-
ritudinē animi puocor: diabolica suggestio ē:
cui nō aliter quā ipsi diabolo resistendū est: nec
aliter ab ea cauendum quā ab ipsa dānatione.
Demonū est malas suggestiones ingerere.

Liber meditationū

nostrū est illis nō cōsentire. **N**ā quotiēs ressi-
stimus: diabolu superamus: angelos letifica-
mus: deū honorificamus. Ipse em̄ nos hor-
tatur vt pugnemus: adiuuat vt vincam⁹: cer-
tātes in bello spectat: deficiētes subleuat: vin-
centes coronat.

De varia illorum inimicorū impu-
gnatione: singulariq; diaboli in adiu-
torio carnis cōfidentia atq; eiusdem
cū illo federatione: ⁊ de grandi impu-
gnationis illoꝝ periculo: **Ca. XXII.**

Caro mea de luto est: ⁊ ideo lutosas ⁊ vo-
luptuosas cogitatōes ab illa habeo: va-
nas ⁊ curiosas de mundo: a diabolo amaras
⁊ maliciosas. **I**sti tres inimici me impugnāt
⁊ psequuntur: nunc quidē aperte: nūc vero oc-
culte: semp aut maliciose. **D**iabolus vero
plus confidit in adiutorio carnis: quoniā ma-
gis nocet domestic⁹ hostis. **I**lla vero ad sub-
uersionē meam cū illo fedus inijt: vtpote de
peccato nata: ⁊ in peccato nutrita: vitij⁹ cor-
rupta in ipsa origine: sed multo ampli⁹ vitia-
ta praua cōsuetudine. **H**inc est q; tam acriter
p̄cupiscit aduersus spiritū: q; assidue murmu-
rat ⁊ impatiens est discipline: q; illicita sugge-
rit: nec obtēperat ratōi: nec inhibet vllō timo-

beati bernardi.

re. **H**uic accedit: hanc adiuvat: hac vtitur ille tor-
tuosus serpens: hostis humani generis: cui nul-
lum est aliud desiderium: nullum negocium: nullum
studium: nisi perdere animas nostras. **H**ic est qui
iugiter malum machinatur: argute loquitur: arti-
ficiose suggerit: callide decipit: illicitos mor-
tus insufflat: et venenatas cogitationes inflammat:
Mouet bella: nutrit odia: incitat gulam: mouet
libidinem: desideria carnis instigat: peccati occa-
siones parat: et mille nocendi artibus corda hominum
pullare non cessat. **H**ic est qui baculo nostro
nos cedit: et manus nostras proprio cingulo ligat:
ut caro quod data est nobis in adiutorium: fiat nobis
in ruinam et scandalum. **G**rauis luctatio et gra-
de periculum est contra domesticum hostem pugnare:
maxime cum nos aduenimus et ille ciuis. Ille
sua inhabitat regionem: nos exules sumus et pere-
grini. **M**aximum quoque discrimen est aduersus
diabolice fraudis astutias: tam crebros imo con-
tinuos sustinere conflictus: quem tam astutum fecit
non tam natura subtilis: quam longa exercitatio ma-
licie huius.

De ereptione inimicorum petitione:
viteque emendatione promissione. Et ut ad
illam vitam festinemus eamque amemus: ubi
summa felicitas et omnium desiderabilium in-

Liber meditationū

explicabilis abundātia: nullaq; mīse-
ria: ac cunctorū contristabiliū ininter-
ruptibilis ⁊ perpetua absentia: cōso-
latoria pulcherrimaq; exhortatione:
Ca. XXIII.

Eripe me de inimicis meis de^{us} meus: ⁊
ab his qui oderūt me: qm̄ cōfortati sunt
sup me. ¶ Ego aut̄ qui vsq; ad hūc diē contra
me vixi: itā p tuā gratiā mihi viuere incipiam.
¶ Sic em̄ viuere debemus vt cū corp^{us} cepe-
rit a vermib^{us} deuorari in sepulchro: aīa letet^{ur}
cū sanctis in celo. Illuc spūs dirigēdus est: q
itur^{us} ē. Illuc festinare debem^{us}: vbi sp viuam^{us}
⁊ vbi nūq; ampli^{us} mori timeamus. ¶ Si sic
amamus istā labilē vitā ⁊ caducā vbi cū tan-
to labore viuim^{us}: vbi comedēdo: bibēdo: dor-
miendo vix necessitatib^{us} carnis satisfacimus:
multo magis amare debem^{us} eternā vitā: vbi
nullū laborē sustinebim^{us}: vbi sp sūma iocundi-
tas: sūma felicitas: sūma libertas: ⁊ felix bea-
tudo: vbi siles erunt hoīes angelis dei: ⁊ ful-
gebūt iusti sic sol in regno p̄ris eoz. ¶ Qualis
putas tūc splendor animaz erit: qm̄ solis splē-
dorē habebit lux corporoz. ¶ Nulla erit ibi tri-
sticia: nulla angustia: null^{us} dolor: null^{us} timor:
null^{us} labor: nulla mors: sed ppetua sanitas sp

beati bernardi.

ibi pſeuerabit. ¶ **N**ō ſurget ibi macies: neq; carnis miſeria: nulla ibi egritudo: nulla oīno neceſſitas: nō fames: non ſitis: nō frigus: non eſt? nō laſſitudo ieiunij: neq; tēptatio iūmici: nec peccādi volūtas: nec delinquēdi facultas: ſ; totū leticia: totū exultatio poſſidet: homīes q; angelis ſociati: ſine vlla carnis infirmitate imppetuum manebunt. ¶ Ibi erit iocunditas infinita: beatitudo ſempiterna: in q̄ qui ſemel ſuſcipit ſp̄ retinet. ¶ Ibi eſt requies a laborib?: pax ab hoſtib?: amenitas de nouitate: ſecuritas de eternitate: ſuauiſas atq; dulcedo d̄ eterna dei viſione. Et q̄s nō illic vehemēter habitare deſideret. ppter pacē: ppter amenitatē: ppter eternitatē: ⁊ ppter dei viſionē? ¶ Nullus ibi pegrinus: ſed quicūq; illic venire merebūtur ſecuri in patria manebūt ſemp leti: ⁊ ſemp ſatiati de viſione dei. Et quāto quis plus hic obediēs p deo fuerit: tāto ibi ampliorē mercedē ab eo recipiet. Et q̄to ampli⁹ deū amabit: tāto pp̄ius eū videbit: quē cernere ſitiuit. ¶ **D**e rephēſiōe hoīs hic theſaurizātis. ¶ De malicia quoq; neq̄cia ⁊ impugnatōe veteris hoīs aduerſus nouum: atq; illius p debitā penā digna caſtigatōe: **Ca. XXIII.**

Liberméditationū

Dies hominis sicut ymbra sup terras: et nulla est mora tps transeuntis cū stare videt. ¶ Cur igitur thesaurizat hō in terra: cū sine dilatione transeat et illud qd colligitur et ipse q colligit. Et tu homo quē fructū expectas in mūdo: cuius fruct⁹ ruina est: cui⁹ finis mors est: Utinā sapes et intelligeres: ac nouissima pvideres. Itē fili memorare nouissima tua: et in eternū nō peccabis. ¶ Scio qndā q p multos annos tecū vixit familiariter: ad mensam tuā sedit: cibū de manu tua sumpsit: et in sinu tuo dormiuit: cū voluit tecū colloquū habuīt: hic iure hereditario seru⁹ tuus est: sed qz ab eūte etate delicate nutriūisti eū: et virge pepercisti: cōtumax effectus est: leuauitqz calcaneum suū sup caput tuū: et te in seruitutē redegit: et tui crudeliter dñatur. ¶ Sed fortassis dices: Quis est hic? Vetus hō tuus: qui conculcat spm tuū: q p nihilo habet terrā desiderabilē: qui sola que carnis sunt sapit. ¶ Homo iste a natiuitate cecus est: surdus et mutus: inuerteratus dierū malorum: rebellis virtuti et veritati: inimic⁹ crucis christi: deridet innocentē et transeuntē simpliciter: ambulat in magnis et in mirabilibus sup se. Arrogātia ei⁹ est maior qz fortitudo: Nullūm timet: nullū reueretur: Dicit in insipiētia sua: nō est de⁹. ¶ Tabescit bo

beati bernardi

nis et malis pascitur: immundis cogitationibus
potitur et non fatigatur in illis: transgrediens
usque ad finem: dispergit et dissipat propria sicut
pavidus: cupit et rapit aliena sicut avarus: tur
pitudine et ignominia congregat sicut simulans
et callidus provocat iram dei. **H**omo iste totus
in peccatis natus est et sic nutritus: amicus ini
quitatis: filius mortis: vas ire in contumeliarum:
aptus ad interitum. **¶** Qui cum talis sit: enarrat iu
sticias dei: et assumit testamentum eius pro os su
um: **E**dit disciplinam: precipit dominum post ter
gum suum. **C**um videt furem currit cum eo: et cum
adulteris portionem suam ponit: adversus fili
um matris sue nutrit scandalum. **S**uper te etiam
thesaurizat iram in die ire: vult a te hereditatem
tuam auferre: et desuper terram memoriam tuam tolle
re. **E**t tu tantam iniuriam non vindicas: sed dissimulas:
neque ei durum verbum loqueris: neque vultum ira
tum ostendis: sed blandienti tibi arrides: ludis
cum illusoze. **A**n nescis: quia hismael est qui tecum
ludit: **L**udus iste non est puericie: neque simplici
tatis vel innocentie: sed est illusio anime: sed est
persecutio et mors. **¶** Nam te in foueam quam fe
cit precipitavit: iam effeminatus: iam iugo misere ser
uitutis pressus: sub pedibus eius miserrime et villi
ter conculcaris. **E**t miser et miserabilis ho
mo: quis te liberabit de vinculo improperij hu

Liber meditationū

ius: **E**xurgat deus et cadat armatus iste: cadat et conteratur inimicus: id est: contemptor dei: cultor sui: amicus mundi: seruus diaboli. **Q**uid tibi videtur? **S**i recte sentis mecum dicis: **R**eus est mortis: crucifigatur. **N**oli ergo dissimulare: noli differre: noli parcere: sed audenter: festinanter: ardentem: instanter crucifige hominem illum: sed cruce christi in qua est salus et vita: ad quam si ex toto corde clamauerit crucifixus tuus: audiet benigne respondentem: **H**odie tecum eris in paradiso.

De ingenti pietatis ac misericordie christi et dei erga hominem commendatione: et ut opera dei interne lectioni ad suipsi cognitionem: dei dilectionem: inimicorum superationem: atque eterne felicitatis persecutionem: finali admonitione et libri conclusionem: **Ca. XXV.**

O christi pietas inopinata erat salus misericordi: sed tam gratuita est et probata dei dilectio: tam inopinata dei dignatio: tam stupenda dulcedo: tam inuicta mansuetudo: ut qui ad eum clamauerit exaudiat illum: quoniam misericors est. **Q**uanta est misericordia dei: quam ineffabilis est mutatio dextre excelsi. **H**eri erat in te

beati bernardi.

nebris: hodie in splēdore lucis. **V**erū in ore le-
onīs: hodie in manu mediatoris. **V**erū in por-
ta infernī: hodie in delicijs paradisi. **V** Sed
quid p̄sunt he littere admonitionis nisi dele-
as de libro p̄sciētie tue litteras mortis? **Q**uid
p̄sunt hec scripta et intellecta: nisi temetipsum
legas et intelligas? **V** Da ergo operā interne le-
ctioni: ut legas et cognoscas teipsum: ut legas
et diligas deū: ut pugnes et vincas mundū et
omnē inimicū: quatenus labor tuus cōverta-
tur in requiē: luctus in gaudium: et post tene-
bras huius vite videas ortū surgentis auro-
re: videas etiā meridianū soles iusticie: in quo
sponsū pariter cū sponsa p̄spicies: unū eun-
dēq; dñm glorie: **Q**ui cū patre et spūscō viuūt
et regnat p̄ omnia secula seculorum Amen.

ExPLICIT Liber meditationū beati
Bernardi. Anno. **D**.cccc.xcij.

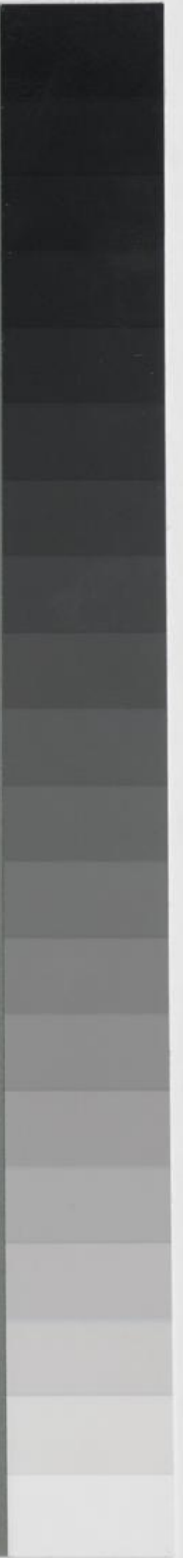
Thron goldener legent. 200
berg 50 jenen

maria

Thron

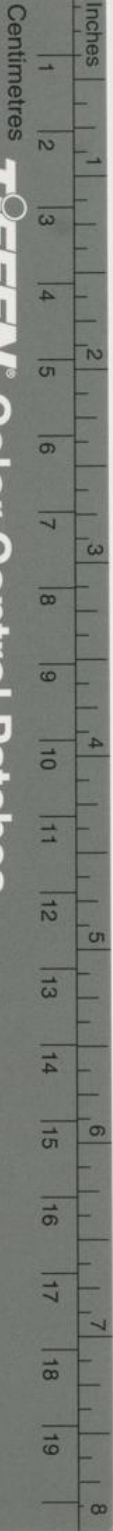

61 81 171 151 41 31 21 11 10 6 8 **M** 9 5 4 3 2 1 **A**

© The Tiffen Company, 2007

TIFFEN® Gray Scale

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black